

Mödrahälsovården i Uppsala län pilotdokumentation av våldsutsatthet i nära relation

Mäns våld mot kvinnor är vanligt även i Sverige. Det finns vetenskapligt stöd för att hälsan påverkas negativt av ett liv där våld eller hot om våld förekommer. Våld som orsak till sjukdom och ohälsa måste därför undersökas för att sjukvården i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen ska kunna erbjuda god vård. Landstinget i Uppsala län har ett vårdprogram och en handlingsplan för våldsutsatta kvinnor. Frågan om våldsutsatthet ställs enligt basprogrammet för gravida i mödrahälsovården i Uppsala län som rutin sedan många år. Hur svaret sedan dokumenteras i journalen har varierat. Behovet av rutiner för en enhetlig dokumentation i den elektroniska journalen har diskuterats i många år och tagits upp i olika sammanhang. Primärvårdsdirektören gav Akademiska sjukhuset i uppdrag att utforma dokumentationen i elektroniska journalsystemet Cosmic för primärvården.

Genomförande

En arbetsgrupp bildades och utgick från andra landstings erfarenheter av dokumentation i elektroniska journaler. Dessa erfarenheter utgjorde grunden för den sökordsmall för våldsutsatthet som utformades. Till den dynamiska sökordsmallen bifogades rutiner och vårdprogram som underlag för att frågan om våld ska kunna ställas rutinmässigt. Sökordsmallen testades därefter i ett pilotprojekt inom mödrahälsovården i Uppsala län, där både offentlig och privat verksamhet inkluderades. Pilotprojektet med sökordsmallen i inskrivningsmall för gravida och återbesöksmall för gravida pågick under perioden 23 april – 20 maj 2012.

Mödrahälsovårdsenhetens uppdrag att bland annat erbjuda fortbildning för barnmorskor har inneburit att man tillsammans med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) utbildat och informerat barnmorskor före pilotprojektets start. Utbildningen

fokuserade på NCK:s regeringsuppdrag Att vidareutveckla metoder för att inkludera frågor om personlig erfarenhet av våld som en del av anamnesen (Skr 2007/08:39). Även om barnmorskor är vana att ställa frågan om våld var det ett bra tillfälle att bli uppdaterad och diskutera barnmorskors professionella ansvar. Det ökade också möjligheten att förstå vilka konsekvenser som våld har på kvinnor och barns hälsa. Att diskutera hur kvinnornas svar hanteras och vilket stöd som kan erbjudas den som är våldsutsatt var också viktigt.

Resultat

Efter två veckor gjordes en halvtidsavstämning utifrån den utdata som var tillgänglig. Resultatet visade att 20 barnmorskemottagningar hade frågat 145 patienter om våldsutsatthet. Av dessa hade 11 kvinnor svarat att de var eller hade varit utsatta för våld. Synpunk-

ter från barnmorskor i verksamheten visade att man önskade ha tillgång till sökordet i fler journalmallar. Sökordsmallen utökades därför till samtliga mallar inom mödrahälsovården.

Efter pilotprojektets slut visade en sammanställning av data att 435 kvinnor tillfrågats om våld under perioden. Av dessa uppgav 37 kvinnor att de var eller hade varit utsatta för våld. Erfarenhet av tidigare våld kan också påverka hälsan negativt varför även detta är viktigt att dokumentera.

Den dynamiska sökordsmallen fungerade väl och det fanns inga synpunkter eller önskemål om ändringar från dem som använde sökordsmallen. Intresset var stort och alla var positivt inställda till dokumentation i Cosmic av våldsutsatthet.

Lena Axén

Samordningsbarnmorska
Mödrahälsovården Uppsala län
lena.axen@akademiska.se

Boel Stålnacke

Barnmorska
Samarierhemmets
barnmorskemottagning
boel.stalnacke@lul.se

Åsa Witkowski

Verksamhetschef
NCK:s kliniska enhet
asa.witkowski@akademiska.se

www.nck.uu.se